

सावंतवाडी जि. सिंधूदूर्ग येथील  
मोती तलाव संवर्धनाचा प्रस्ताव  
रद्द करण्याबाबत...

**महाराष्ट्र शासन  
पर्यावरण विभाग**

**शासन निर्णय क्रमांक: रासयो-२०१०/प्र.क्र.११५/तां.क.३**

मंत्रालय, मुंबई- ४०००३२.

तारीख: २ डिसेंबर, २०१५.

**वाचा -**

- १) या विभागाचा शासन निर्णय क्र. रासयो-२०१०/प्र.क्र.११५/तां.क. ३, दि. १४ मार्च, २०११ व दि. ३० मार्च, २०११.
- २) दिनांक ५ फेब्रुवारी, २०१५ रोजीचे सुकाणू समितीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.
- ३) दिनांक २३ जुलै, २०१५ रोजीचे आढावा बैठकीचे इतिवृत्त.

**प्रस्तावना -**

राज्यातील तलाव, सरोवरे व मोठे जलाशय यांचे पर्यावरणीयदृष्ट्या संवर्धन करण्यासाठी राज्य शासनाने राज्य सरोवर संवर्धन योजना सन २००६-०७ या वर्षापासून सुरू केली आहे. या योजनेतर्गत मोती तलाव संवर्धन प्रस्तावास सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. २,९६,०४,५३०/- (अक्षरी रु. दोन कोटी शहाण्णव लक्ष चार हजार पाचशे तीस फ़क्त ) एवढ्या रकमेच्या खर्चास काही अटी व शर्तीच्या अधिन राहून मान्यता देण्यात आलेली आहे. सदर योजने खालील संवर्धन कामास राज्य शासनाच्या हिस्स्यापैकी दिनांक ३० मार्च, २०११ रोजी एकूण रु. १२५.०० लक्ष (अक्षरी रु. एक कोटी पंचवीस लक्ष) वितरित करण्यात आलेले आहेत परंतु तलावाच्या मालकी हक्काबाबत दिवाणी कोर्टात वाद चालू असल्याने न्यायालयाने काम बंदचे आदेश निर्गमित केल्याने, सन २०११ पासून तलावा संबंधित काम बंद असल्याने तसेच प्रस्तावांतर्गत मंजूर कामे राबविण्यासाठी येणा-या अडथळ्याबाबत चर्चा करून उपाययोजनांची शक्यता पडताळण्यासाठी आयोजित करण्यात येत असलेल्या बैठकांना मुख्याधिकारी अनुपस्थित राहिल्याने सावंतवाडी नगरपरिषद प्रकल्प राबविण्याबाबत गंभीर नसल्याचे प्रकर्षाने निदर्शनास आले. याशिवाय दि. २३ जुलै २०१५ रोजीच्या आढावा बैठकीत घेतलेल्या निर्णयानुसार मुख्याधिकारी यांनी प्रस्तावांतर्गत मंजूर कामापैकी नगरपरिषदेच्या अखत्यारातील जागेवर करता येणारी “Desilting feeder canals” आणि “Interception, diversion & treatment of the waste water entering into the lake” ही दोन कामे करण्याबाबत मा. न्यायालयाची शपथ पत्राद्वारे परवानगी घेवून कामे सुरू केल्याचा अहवाल विभागास दि. १५ ऑगस्ट, २०१५ पर्यंत सादर न केल्याने दि. २३ जुलै २०१५ रोजीच्या आढावा बैठकीत घेतलेल्या निर्णयानुसार सदर प्रस्ताव रद्द करून मंजूर व मुक्त करण्यात आलेला संपूर्ण निधी (व्याजासह) शासनजमा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

**शासन निर्णय-**

मोती तलाव पर्यावरणीयदृष्ट्या संवर्धित करण्यासाठी एकूण रु. २,९६,०४,५३०/- (अक्षरी रु. दोन कोटी शहाण्णव लक्ष चार हजार पाचशे तीस फ़क्त) एवढ्या खर्चाच्या प्रस्तावास विभागाने मान्यता दिलेली

आहे. सदर मंजूर एकूण रकमेपैकी ९०% म्हणजेच रु. २,६६,४४,०७७/- (अक्षरी रु. दोन कोटी सहासष्ट लक्ष चव्वेचाळीस हजार सत्त्याहत्तर फ़क्त) राज्य शासन हिस्सा व १०% म्हणून रु.२९,६०,४५३/- (अक्षरी रु. एकोणतीस लक्ष साठ हजार चारशे त्रेपन्न फ़क्त) सावंतवाडी नगरपरिषद यांचा हिस्सा समाविष्ट होता. मंजूर राज्य शासन हिस्स्यापैकी शासनाने सावंतवाडी नगरपरिषदेस रु. १२५.०० लक्ष (अक्षरी रु. एक कोटी पंचवीस लक्ष) एवढा निधी दि. ३० मार्च, २०११ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये वितरित करण्यात आले होते.

२. प्रस्तावित योजनेनुसार मोती तलाव पर्यावरणीयदृष्ट्या संवर्धित करण्याबाबतची कामे करावयाची होती. दि.३० मार्च, २०११ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार सावंतवाडी नगरपरिषदेने स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या हिस्स्यापैकी रु.२९.०० (अक्षरी रु. एकोणतीस लक्ष फ़क्त) जमा केला असून एकुण निधी रु. १५४.०० लक्ष च्या तुलनेत सद्यस्थितीत एकुण रुपये १२.०० लाख एवढा निधी खर्च करण्यात आल्याचे तसेच तलावाच्या मालकी हक्काबाबत चालू असलेल्या वादामुळे न्यायालयाने काम बंद करण्याचे आदेश दिलेले असल्याचे संबंधित नगरपरिषदेच्या प्रतिनिधीनी दि. २३ जुलै, २०१५ रोजीच्या आढावा बैठकीत नमूद केले. प्रस्तावांतर्गत संवर्धन कामास सन २०११ रोजी मंजूरी देण्यात आलेली होती परंतु सद्यस्थितीत प्रस्तावातील मंजूर कामांबाबत कोणतीही प्रगती न झाल्याने तसेच आयोजित करण्यात आलेल्या बैठकांना मुख्याधिकारी यांनी अनुपस्थितीबाबत कार्यालयीन कार्यपध्दतीचे अनुपालन केले नसल्याने नगरपरिषद सावंतवाडी प्रकल्प राबविण्यास गंभीर नसल्याचे प्रकर्षाने निर्दर्शनास आले.

३. याशिवाय दि. २३ जुलै, २०१५ रोजीच्या आढावा बैठकीत घेतलेल्या निर्णयानुसार मुख्याधिकारी यांनी योजनेंतर्गत मंजूर कामापैकी नगरपरिषदेच्या अखत्यारातील जागेवर करता येणारी कामे मा. न्यायालयाची परवानगी प्राप्त करून सुरु न केल्याने तसेच त्याबाबत विभागास अहवाल दि.१५ ऑगस्ट, २०१५ पर्यंत सादर न केल्याने सदर नगरपरिषदेस मंजूर केलेल्या प्रस्तावित योजना व निधी या शासन निर्णयाद्वारे रद्द करण्यात येत आहे.

४. या शासन निर्णयाद्वारे सावंतवाडी, नगरपरिषदेस वितरीत करण्यात आलेला एकूण निधी रु. १२५.०० (अक्षरी रु. एक कोटी पंचवीस लक्ष फ़क्त) व त्यावरील संपूर्ण व्याज असा एकत्रित निधी वित्त विभागामार्फत निर्गमित शासन परिपत्रक क्र. बीजीटी-२०१५/प्र.क्र. ७१/अर्थसंकल्प-२ दि. ४ मार्च २०१५ मधील परिच्छेद १ मधील (२) नुसार मागणी क्र. यू-४, मुख्य लेखाशिर्ष (३४३५ ०१८२) गौण शिर्ष ९१२- अखर्चित निधीची वजा वसूली असे नमूद करून मुख्याधिकारी यांनी भरणा करण्यात यावा. उपरोक्त कार्यवाही ही वित्त विभागाच्या शासन निर्णय क्र. संकीर्ण १०.१५/ प्र.क्र.१८, अर्थोपाय दि. २५ ऑगस्ट, २०१५ तसेच दि. २३ जुलै, २०१५ रोजी आयोजित बैठकीच्या निर्णयान्वये होत असली तरी स्थानिक जलस्रोतांचे (तलावांचे) पर्यावरणीय दृष्ट्या संरक्षण करणे ही प्रामुख्याने स्थानिक यंत्रणेची जबाबदारी असते. सबब, उपरोक्त तलावातील पाणी कोणत्याही बाह्यस्रोतांमार्फत दूषित/प्रदूषित होणार नाही याची सर्वस्वी जबाबदारी स्थानिक यंत्रणेचे प्रमुख म्हणून मुख्याधिकारी, सावंतवाडी नगरपरिषद यांची असेल. सदर प्रस्तावासंबंधित आता पर्यंत झालेल्या एकूण खर्चाचे बाबनिहाय तपशिल, विहित नमुन्यातील उपयोगिता प्रमाणपत्र, राबविलेल्या कामांचा गुणवत्ता अहवाल तसेच राबविलेल्या कामांत काही

अनियमतता असण्याची शक्यता पडताळून आवश्यकती चौकशी करुन कामे योग्य प्रकारे राबविली गेली नसल्यास संबंधित आधिकारी/कर्मचारी/संस्था/कंत्राटदार/ठेकेदार यांच्यावर शासन नियमांनुसार गुन्हा दाखल करुन केलेल्या कार्य वाहीचा अहवाल मुख्याधिकारी, सावंतवाडी नगरपरिषद यांनी विभागास तातडीने सादर करावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५११२३१६०५४३५००४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

( सो. ना. बागुल )  
उप सचिव, पर्यावरण विभाग  
महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन
२. मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
३. महालेखापाल (लेखावअनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र १/२, मंबई/ नागपूर.
४. जिल्हाधिकारी, जिल्हा कार्यालय, सिंधूदुर्ग.
५. मुख्याधिकारी, सावंतवाडी नगरपरिषद, सावंतवाडी, जि. सिंधूदुर्ग.
६. संचालक, नगरपालिका प्रशासन वरळी, मुंबई
७. अधिदानवलेखाअधिकारी, मंबई.
८. निवासीलेखापरीक्षाअधिकारी, मुंबई.
९. मा.मंत्री, पर्यावरण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
१०. मा.राज्यमंत्री, पर्यावरण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
११. अपर मुख्य सचिव, पर्यावरणविभागाचे स्वीयसहायक, मंत्रालय, मंबई.
१२. प्रधानसचिव, नगरविकासविभागाचे स्वीयसहायक, मंत्रालय, मंबई.
१३. वित्तविभाग (कार्यासनक्रमांकव्यय-१६/अर्थसंकल्प-७), मंत्रालय, मुंबई.
१४. नियोजनविभाग, कार्यासनक्र.१४७२, मंत्रालय, मंबई.
१५. रोखशाखा, पर्यावरणविभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१६. निवडनस्ती.